

11. Palotoimi

Palolautakunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta v. 1944 oli seuraavan sisältöinen:

Palolautakunnan jäsenet ja toiminta. Palolautakuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palotointia, kuuluivat v. 1944 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteenkandidaatti C. A. Öhman, varapuheenjohtajana teknologiantohtori Y. J. Talvitie ja jäsenenä toimitsija R. J. Heinonen, osastonhoitaja V. A. Jyrkänne ja ylijunailija A. M. Osterlund, sekä itseoikeutettuna jäsenenä kaupungin rakennustarkastaja, arkkitehti A. V. Toivonen. Varajäseninä olivat nuohoojamestari P. Lehikoinen ja insinööri E. A. Lucander sekä itseoikeutettuna varajäsenenä apulaisrakennustarkastaja I. Ahonen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varatuomari R. G. I. Kallia ja sihteerinä toimi kaupunginhallituksen notaari, varatuomari E. K. Uski.

Palolautakunta kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa ja käsitteli 130 varsinaista asiaa, jotka antoivat aihetta lausuntoihin tai esityksien tekemiseen. Pöytäkirjaan merkittiin 125 tiedonantoa. Erinäisille kaupungin viranomaisille ja yksityisille annettiin sitä paitsi palopäällikön toimesta 523, edellisenä vuonna 522, kirjallista lausuntoa, esitystä tai todistusta. Lisäksi antoi palopäällikkö 10 asemakaavaa koskevaa lausuntoa ja tarkasti 36 rakennuspiirustusta.

Vakinainen palokunta. *Viranhaltijat.* Kaupunginvaltuuston tammikuun 26 p:nä tekemällä päätöksellä perustettiin palokuntaan toimistonhoitajan, ruiskumestarin, vanhemman toimistoapulaisen, nuoremman toimistoapulaisen ja lähetin, sekä perustettavaan työkomennuskuntaan varusmestarin ja varastonhoitajan virat.

Palolautakunta valitsi kokouksessaan maaliskuun 23 p:nä toimistonhoitajaksi herra H. H. VIRRANTEEN, vanhemmaksi toimistoapulaiseksi herra P. A. CAVÉNIN ja nuoremaksi toimistoapulaiseksi neiti K. M. NYKÄSEN. Palopäällikkö nimitti helmikuun 1 p:nä työnjohtajaksi herra B. E. LUNDININ, edellisen työnjohtajan O. E. MIKANDERIN tultua nimityksi ruiskumestariksi samalla päivämäärällä, varusmestariksi herra U. V. HURMEEN ja varastonhoitajaksi herra V. K. SAARISEN sekä huhtikuun 1 p:nä lähetiksi nuorukaisen LINDFORSIN.

Työkomennuskuntaan palopäällikkö otti loppuvuoden aikana muutamia eri ammattialojen miehiä sikäli kuin niitä vaikean työtilanteen takia oli saatavissa.

Kertomusvuoden aikana erosi 7 viranhaltijaa, joista palokorpraalit L. J. VANNE ja V. PAKALÉN pääsivät toukokuun 1 p:nä ja palokersantti S. V. EKLUND marraskuun 31 p:nä eräkkeelle. Palokersanteiksi ylennettiin palokorpraali O. R. KLING ja E. I. SALOMAA. Armeijan kotiuttamisen jälkeen saatiin vakinaiseen palvelukseen 50 sääntöpalkkaista viranhaltijaa, joista kuitenkin ennen vuoden loppua erosi 3. Siten saatiin yhtä lukuunottamatta, kaikkiin avoimiin olleisiin virkoihin joko ennen palokunnassa palvelleita tai ainakin täyskasvuisia miehiä siihen asti viransijaisina toimineiden nuorukaisten tilalle.

Palopäällikkö W. BERGSTRÖM nautti virkavapautta täysin palkkaeduin maaliskuun 9 p:stä vuoden loppuun, jolloin hänen virkaansa hoiti apulaispalopäällikkö L. KARTO. Vuoden varrella oli palotarkastaja T. SUNDSQUIST, palomestari A. HARNE, palokersantti A. WINGVIST ja vanhempi toimistoapulainen P. CAVÉN kutsuttu sotapalvelukseen.

Ylimääräisinä palomestareina toimivat osan vuotta ent. palopäällikkö K. NIEMI ja palomestari A. LESKINEN.

Kertomusvuoden aikana oli palokunnan terveydentila tyydyttävä. 86 miestä sairasti yhteensä 2 254 päivää. Palomies O. Pääläinen kuoli heinäkuun 31 p:nä sydänhalvaukseen.

Sammutusvahvuus ja kalusto. Palokunnan kalustossa ei vuoden aikana tapahtunut suurehkoja muutoksia, sillä vallitseva sotatila asetti rajoituksia uuden sammutuskaluston hankinnoille. Palokunnan letkuvarasto käsitti yhteensä 39 746 m.

Palokunnan sammutusvahvuus ja moottoriajoneuvojen luku oli seuraava:

Paloasema	Henkilökunta				Moottoriajoneuvot								Moottoriruiskuja
	Päällystä	Alipäällystä	Miehistöä	Kaikkiaan	Palautoja	Vesijohdon suojelautoja	Henkiläautoja	Sairaankuljetusautoja	Linjakorjausautoja	Kuorma-autoja	Kalustoautoja	Kaikkiaan	
Pääpaloasema ...	3	9	87	99	12	1	4	5	1	3	—	26	12
Kallio	1	4	48	53	8	—	1	1	—	1	—	11	1
Käpylä	—	1	8	9	3	—	1	—	—	—	1	5	2
Pasila	—	—	6	6	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Sörnäisten niemi	—	—	6	6	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Yhteensä	4	14	1) 155	1) 173	26	1	6	6	1	4	1	45	15

Palokunnalla oli 3 letkuautoa, 2 konetikapuuautoa, 3 savusukellus- ja valaistusautoa ja 18 ruiskuautoa, joista viimeksi mainituista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, kaksi 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja kolme 500 min/litr. pumpulla. Edellämainituista ruiskuautoista oli kuusi varustettu lisäksi tehokkaammilla vaahtosammutuslaitteilla. Moottoriruiskuja oli 15, joista neljä 1 500, neljä 1 000, viisi 600 ja kaksi 200 min/litr. tehoisia.

Paloilmoitus. Palolennätinkeskuksia oli pääpaloasemalla sekä Kallion, Käpylän, Pasilan ja Sörnäisten niemen paloasemilla.

Palokelloja oli käytännössä kaikkiaan 284, joista yksityisiä 26. Automaattihälyttäjiä oli kahdeksassa paikassa. Palohälytyspuhelin oli kytkettynä kolmella johdolla puhelinkeskukseen erikoisnumerolla 500. Paloasemien välisiä tietoituksia varten oli asemien välillä suoraan kulkeva puhelinjohto.

Palopostit ja muut vedenottoapaikat. Vesijohdon palopostit lisääntyivät yhdellä ja oli niitä kaikkiaan 1 694. Yksityisiä vesijohtolaitoksen hoidossa olevia paloposteja oli 45. Palokaivoja oli 7.

Vapaaehtoinen palokunta. Vapaaehtoisen reservipalokunnan päällystön luku oli 18 sekä miehistön 331.

Kalustoon kuului 4 ruiskuautoa ja 3 moottoriruiskua sekä 3 200 m letkua.

Vapaaehtoisen palokunnan lentävään osastoon kuului 39 miestä. Sen hälytys oli järjestetty puhelinkeskuksen kautta kulkevalla hälytyspuhelimella. Kaupunki avusti kertomusvuonna vapaaehtoista palokuntaa 100 000 mk:lla. Vapaaehtoinen palokunta kutsuttiin vuoden aikana 15 kertaa antamaan avustusta tulipaloissa kaupungissa ja sen lähiympäristössä.

Palotarkastukset. Kaikkien kaupungin alueella olevien kiinteistöjen yleisen palotarkastuksen suoritti palotarkastaja T. Sundquist. Paitsi näitä tarkastuksia piiripalomes-tarit suorittivat 479 tarkastusta tulenaroissa ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisis-sa laitoksissa kukin omassa piirissään. Näistä tarkastuksista apulaispalopäällikkö L. Karto suoritti 13, palotarkastaja Sundquist 26 sekä palomestarit Åström 130, Harne 106, Leskinen 108 ja ent. palopäällikkö Niemi 96. Tämän ohella palopäällikkö toimitti tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivarastoissa, suurehkoissa autovajoissa y.m. tulenaroissa paikoissa.

Turvavartio teattereissa. Teattereissa y.m.s. huoneistoissa olttiin vartiosta näytäntöjen aikana seuraavasti: Kansallisteatterissa 2 miestä 258 kertaa, Kansanteatterin ylioppilas-

1) Tähän sisältyy 12 ylimääräistä palomiestä.

talossa olevalla näyttämöllä 1—2 miestä 212 kertaa ja Koiton näyttämöllä 1 mies 151 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 306 kertaa sekä Suomalaisessa oopperassa 3 miestä 138 kertaa.

Nuohoustoimi. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 15 nuohouspiiriin.

Nokivalkeiden lukumäärä v. 1933—44 oli seuraava:

1933	20	1937	18	1941	30
1934	19	1938	17	1942	35
1935	16	1939	16	1943	19
1936	29	1940	45	1944	24

Tulipalot. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 907 kertaa, niistä 573 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalovaaran johdosta, joista 231 aiheutui ilmapommituksista, 24 kertaa nokivalkean tähden, 15 kertaa käryn tai savun takia, 7 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavustuksen antamista varten, 26 kertaa erehdyksestä, 13 kertaa yksityisen hoidossa olevassa palolennätinverkostossa esiintyneen vian takia, 133 kertaa ikkivaltaisuudesta, edellisenä vuonna 105 kertaa, 47 kertaa veden pumppuamista varten sekä 69 kertaa muista syistä. Edelliseen vuoteen verrattuna hälytysten lukumäärä suureni 331 ja tulipalojen 270.

Tulipaloja oli Helsingissä tammikuussa 29, helmikuussa 243, maaliskuussa 20, huhtikuussa 26, toukokuussa 26, kesäkuussa 30, heinäkuussa 28, elokuussa 47, syyskuussa 23, lokakuussa 34, marraskuussa 24 ja joulukuussa 35.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 500 tapauksessa puhelimitse ja 65 tapauksessa palolennättimellä. 278 tulipaloa sattui päivällä klo 6—18 ja 287 tulipaloa yöllä klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kivi- raken- nuksia	Puu- raken- nuksia	Yh- teensä		Kivi- raken- nuksia	Puu- raken- nuksia	Yh- teensä
Asuinhuoneita ja rakennuksia	35	9	44	Saunoja	1	1	2
Keittiöitä	8	2	10	Ruiskumaalaamoja	1	—	1
Eteisiä	2	—	2	Kellareita	23	1	24
Virastoja	1	—	1	Ullakoita	11	2	13
Elokuvateattereita	4	—	4	Pommisuoja	1	—	1
Ravintoloita	1	1	2	Hissimooottoreita	4	—	4
Matkustajakoteja	—	1	1	Sähkömuuntajia	1	—	1
Tehtaita ja työpajoja	12	—	12	Autovajoja	8	2	10
Myllyjä	1	—	1	Kattilahuoneita	12	—	12
Leipomoita	4	—	4	Myyntikojuja	—	1	1
Työhuoneita	19	8	27	Vartiokojuja	—	5	5
Kahvipaahtimoita	5	—	5	Varastohuoneita	7	4	11
Laboratorioita	5	—	5	Käymälöitä	—	1	1
Myyvälähuoneita	2	—	2	Pommituskohteita	•	•	231
Puusepänerveistä	2	—	2	Muita tulen irtipääsypaikkoja	—	—	123
Kampaamoita	1	—	1				
Ompelimoita	2	—	2	Yhteensä	173	38	565
				Kaukoavustus	•	•	8

Taulukossa luettelemattomat muut tulen irtipääsypaikat olivat hiilivarastoja 26, koksibunkkereja 4, laivoja 9, ruohikkoja 10, rikkalaatikoita 6, kaatopaikkoja 30, puupinoja 3, tervapatoja 4, raitiovaunuja 7, pahvikoituja 1, heinäkuormia 2, autoja 16, siltoja 2, olkkasuja 1, ratapölkkyjä 1 ja lautapinoja 1.

Toukokuun 6 p:nä sattui Pengerkadun 9:ssä bensiiniräjähdykseen, jolloin eräs nainen sai lieviä palohaavoja.

Joulukuun 17 p:nä oli Tähtitorninkadun 22:ssa olevan Kustannus oy. Säilän varasto syttynyt tuleen, jolloin varaston yläpuolella olevassa huoneistossa eräs mies kuoli häkämyrkytykseen.

Samana kuukauden 21 p:nä iltana Agricolan kirkon vieressä ollut olkkikasa oli syttynyt tuleen. Olkkikasassa majalleista viidestä miehestä sai eräs niin pahoja palohaavoja, että hänet oli vietävä sairaalaan.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaavan irtaimen omaisuuden arvo oli 311 382 100 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 1 228 371 484 mk eli yhteensä 1 539 753 584 mk. Vahingon suuruus tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimistosta 1 642 058 mk:aan ja kiinteimistöistä 1 626 909 mk:aan eli yhteensä 3 268 967 mk:aan. Palovahingonkorvauksia kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 3 200 336 mk ja ulkomaiset vakuutuslaitokset 68 631 mk eli yhteensä 0.2 % uhatun omaisuuden arvosta.

Vertailun vuoksi on seuraavassa merkitty palovahingon korvausprosentit v:n 1933—44 väliseltä ajalta:

1933	2.3	1936	1.1	1939	0.8	1942	0.8
1934	0.6	1937	1.3	1940	1.0	1943	0.4
1935	0.4	1938	0.8	1941	0.9	1944	0.2

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 9 945 kertaa, josta 9 115 kertaa sairaiden ja 830 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1943 olivat 9 845, 9 072 ja 773. Kuljetusten lukumäärä lisääntyi siis 100. Ajojen lukumäärä oli päivää kohden 27 eli sama kuin edellisellä vuonna.

Kuljetukset jakaantuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaus- tapauk- sia	Tapa- turmia	Yhteen- sä	Kuukausi	Sairaus- tapauk- sia	Tapa- turmia	Yhteen- sä
Tammikuu	1 025	81	1 106	Elokuu	525	60	585
Helmikuu	1 084	120	1 204	Syyskuu	724	60	784
Maaliskuu	648	55	703	Lokakuu	803	75	878
Huhtikuu	564	60	624	Marraskuu	874	68	942
Toukokuu	658	57	715	Joulukuu	1 166	85	1 251
Kesäkuu	596	62	658				
Heinäkuu	448	47	495				
					Yhteensä 9 115	830	9 945

Kuljetusmatkojen pituus oli 74 621 km, edellisellä vuonna 68 528 km. Kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 550 961 mk, edellisellä vuonna 500 029 mk. Kaupunginkassaan suoritettujen määrän nousu johtui kuljetusten lisääntymisestä.

Palolaitoksen todelliset kustannukset v. 1944 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	37 800: —	33 400: —	+ 4 400: —
Sääntöpalkkaiset virat	1) 8 764 939: —	8 890 165: —	—125 226: —
Tilapäistä työvoimaa	31 200: —	74 392: 90	— 43 192: 90
Kesälomasijaiset	431 787: —	503 222: —	— 71 435: —
Vuokra	1 306 720: —	1 306 720: —	—
Lämpö	763 355: —	627 004: —	+136 351: —
Valaistus	69 300: —	80 391: 15	— 11 091: 15
Siivoaminen	20 000: —	19 881: —	+ 119: —
Vedenkulutus	36 200: —	39 281: 70	— 3 081: 70

1) Tähän sisältyy vuoden aikana myönnetty lisämääräraha 3 416 131 mk.

	Määräraha, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-) mk
Puhtaanapito	13 500: —	13 395: 50	+ 104: 50
Kaluston hankinta	497 305: —	389 641: —	+107 664: —
Kaluston kunnossapito	¹⁾ 516 500: —	748 646: 70	—232 146: 70
Painatus ja sidonta	10 000: —	13 235: 35	— 3 235: 35
Tarverahat	55 470: —	75 130: 20	— 19 660: 20
Vaatteiden pesu	63 250: —	47 716: 50	+ 15 533: 50
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	8 000: —	10 060: 20	— 2 060: 20
Yleisten laitteiden kunnossapito	7 000: —	11 056: 90	— 4 056: 90
Käyttövoima	20 250: —	23 128: 50	— 2 878: 50
Autojen käyttö	561 070: —	967 741: 80	—406 671: 80
Vakuutusmaksut	66 000: —	65 125: 60	+ 874: 40
Väestönsuojelutarvikkeet	²⁾ 529 584: 35	—	³⁾ +529 584: 35
Työkomennuskunta	625 800: —	130 711: 40	+495 088: 60
Yhteensä	14 435 030: 35	⁴⁾14 070 047: 40	+364 982: 95

Kutakin kaupungin henkikirjoissa olevaa asukasta kohden kustannukset nousivat 53: 03 mk:aan.

Avustus- ja huvirahasto. Palokunnan avustus- ja huvirahasto sai alkunsa siitä, että kaupunginvaltuusto myönsi v. 1922 palokunnalle osan kertyneistä sairaankuljetusmaksuista. Rahaston pääoma oli kertomusvuoden alussa 408 234: 90 mk.

Rahasto lisääntyi kertomusvuoden aikana sairaankuljetusmaksuista 53 801 mk, koroista 16 621: 55 mk ja lahjoista 500 mk eli yhteensä 70 922: 55 mk.

Menot, käsittäen kirjojen sekä urheilupalkintojen ostot, tarjoilun miehistöille juhlapäivinä, palokunnan kesäkodin vuokraan ja ylläpitoon tarvittavat maksut y.m. nousivat 42 351: 80 mk:aan.

Joulukuun 31 p:nä 1944 rahaston pääoma oli 436 805: 65 mk, josta 25 000 mk oli si-
joitettuna valtion obligatioihin, 97 500 mk Helsingin kaupungin v:n 1934 5 %:n obligati-
oihin, 10 kpl litt. B., 64 850 mk pankkiosakkeisiin sekä 249 455: 65 mk pankkitileille.

Pommitusten aiheuttamat tulipalot helmikuussa 1944. Helsinkiin kohdistui v. 1944 kolme vaikeammanlaatuista pommitusta, joiden syyttämien tulipalojen sammutus-
työssä palokunta joutui varsin ankaraan kokeeseen.

Ensimmäinen näistä hyökkäyksistä tapahtui sunnuntai-iltana, helmikuun 6 p:nä 1944. Noin 20 minuutin kuluttua ilmahälytyksestä hälytettiin palokunta Helsingin pää-
rautatieasemalle. Sinne oli tullut useita osuvia m.m. rautatievaunuihin ratapihalla ja
aseman itäiseen siipirakennukseen. Paikalle lähetettiin välittömästi 2 sammutusyksikköä,
toinen näistä Helsingin vapaaehtoiseen palokuntaan kuuluva. Tosin jo n. 2 minuuttia
aikaisemmin oli pääpaloaseman n.s. I-lähtö hälytetty Ullanlinnan kylpylaitokseen Kai-
vopuistossa. Täällä oli vain pieni palonalku, mutta joutuivat nämä 2 paloautoa miehis-
töineen olemaan paikalla eristettyinä lähes pari tuntia pommien särjettyä kaikki ajokel-
poiset tiet lähiympäristössä.

Samanaikaisesti kuin asemalle tuli pommiosumia myöskin Mikonkadun 17:ssä olevaan
piharakennukseen ja Vuorikadun taloon n:o 14.

Unioninkadun vanha asuinrakennus n:o 41 oli saanut palopommiosuman, josta koko
suuren rakennuksen ylin kerros oli leimahtanut liekkeihin. Paikalle lähetetty sammutus-
miehistö kykeni verrattain lyhyessä ajassa rajoittamaan tulen vallan.

Aivan paloasemaa vastapäätä Helsingin puhelinyhdistyksen talossa syttyneen palon
sammutuksesta selviytyi palokunta n. 2 tunnissa.

Ruoholahdessa Itämerenkadun ja Lauttasaarenkadun välisen lautatarhakorttelin
syttyivät palopommit myös liekkeihin. Paikalle lähetetyllä sammutusyksiköllä oli an-
kara urakka ponnistellessaan tulen leviämisen estämiseksi lähikortteleihin.

Jo v. 1939 marraskuun pommituksessa kovan onnen rakennukseksi osoittautunut

¹⁾ Tähän on tililtä Kaluston hankinta siirretty 150 000 mk. — ²⁾ Siitä 321 084: 35 mk on siir-
retty v:sta 1943. — ³⁾ Siirrettiin v:een 1945. — ⁴⁾ Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista
myönnettiin lisäksi 5 400 mk radiokoneen hankkimiseksi Sörnäisten asemalle.

Lönnrotinkadun asuintalo n:ot 31—33 oli tälläkin kerralla saanut jo klo 21 mennessä useita osumia ja syttynyt tuleen ja samoin oli käynyt myös viereisen tontin puurakennuksille. Tulen saatua heti alussa suuren vallan tuhoutuivat rakennukset verrattain perusteellisesti sammutustoimenpiteistä huolimatta.

Snellmaninkadun varrella olevaan Suomen pankin rakennukseen osuneen palopommin sytyttämästä ullakkopalosta selvisi sammutusyksikkö n. 2 tunnissa ja olisen jälkeen vapaa uusiin tehtäviin.

Kellon ollessa 22.15 ilmoitettiin palokunnalle teknillisen korkeakoulun olevan tullessa. Sitä sammuttamaan lähetettiin heti Vantaan vapaaehtoinen palokunta ja lisäksi paikallisia sammutusyksiköitä, mikäli pääsivät irtaantumaan aikaisemmista sammutustehtävistään.

Kello 23.25 aikaan oli Punavuorenkadun 15—17:ssä olevalle palopaikalle lähetettävä kuorma-auto miehistöineen ja tarpeellisella sammutuskalustolla varustettuna. Tarmokkaista toimenpiteistä huolimatta tuhoutui paikalla 3 puutaloa sekä yksi nelikerroksinen vanha kivirakennus, mutta tulen leviäminen lähirakennuksiin saatiin kuitenkin estettyä.

Puolen yön aikaan sattui useita pienempiä tulipalon alkuja palopommiosumista, mutta kaikki saatiin sammumaan paikalle lähetettyjen sammutusyksiköiden avulla.

Aamupuolella yötä syttyivät vielä osumista Salomonkadun bensiinijakeluasema ja Katajanokalla, Kruununvuorenkadun 11—13:ssa sijaitseva suuri rakennusryhmä, jonka sammutustöihin voitiin ryhtyä voimien puutteessa vasta useampia tunteja palon syyntymisestä.

Tämän ensimmäisen suurpommituksen tulipalojen sammutustehtävistä selviytyi palokunta, huomioonottaen sen vahvuuden y.m. seikat, kaikella kunnialla. Kävihän useissa tapauksissa niin, että rakennukseen, jonka sammutustehtäviin olisi normaaliolosuhteissa tarvittu koko palokunnan vahvuus, voitiin nykyoloissa sijoittaa vain n. 6—8 miestä, joista vielä puolet oli tehtäviin kouluttamattomia.

Myöskin avustaneet vapaaehtoiset palokunnat suorittivat heille uskotut tehtävät, huomioonottaen kaupunkisammutukseen tottumattomuuden ja erikoiset olosuhteet, kiitosta ansaitsevalla tavalla.

Koko sammutustyön aikana ei sattunut yhtään vakavampaa haavoittumista eikä tapaturmaa.

Noin viikon aikana tämän hyökkäyksen jälkeen sai palokunta olla yhtämittäisesti liikekannalla pommitetuissa rakennuksissa sitkeästi kytevien palopesäkkeiden aina uudelleen leimahdettua liekkeihin.

Kaupunkiin kohdistuneeseen ilmahyökkäykseen osallistui kaikkiaan yli 200 lentokoneetta.

Tasan 10 vuorokauden kuluttua ensimmäisestä pommituksesta seurasi toinen, jonka aiheuttamat tuhot olivat Helsingin pohjoisissa kaupunginosissa paria poikkeusta lukuunottamatta.

Kangasalan- ja Somerontien varrella syttyi palopommeista useita puutaloja, jotka paloivat perustuksiaan myöten. Palokunta teki parhaansa ja saikin palojen levenemisen estetyksi. Samantapaisia pienempien puutalojen paloja oli vielä useissa eri paikoissa Valtilassasekä Hämeentien, Porthanin-, Helsingin-, Castrénin- ja Vallininkatujen varrella.

Maaseudun vapaaehtoisia palokuntia ei näiden palojen sammutuksiin kutsuttu vaan tultiin toimeen yksinomaan paikallisilla sammutusyksiköillä.

Helmikuun 26 p:n iltana klo 19.30 annettiin jälleen ilmahälytys, jota pommitus seurasi melkein välittömästi.

Ensimmäinen pommiryöppy osui tosin toisarvoisiin kohteisiin ja niistä aiheutuneet palot eivät olleet mainittavia. Mutta sitten seurasi pommiosumia useihin eri kohteisiin ja tulipalojen sammutustyötä riitti koko seuraavan yön ajaksi.

Aleksanterinkadun vanha asuinrakennus n:o 50 oli syttynyt palopommista ja sai paikalle lähetetty sammutusyksikkö ripeästi toimien sammutettua palon n. 4 tunnissa. Jälkisammutustoimenpiteet kestivät tosin vielä seuraavaan päivään. Katajanokalle Sata-makadun 4:ään lähetetty ruiskuauto miehistöineen joutui kovalle koetukselle, sillä miehiä oli vähän ja koko suuri rakennus oli kahtaaltaan tulesa. Sammutusmiehistö, joka aluksi käsitti 6 miestä vähenisavumyrkytysien y.m. syiden kautta 3 mieheen, jotka ainoastaan ankarasti ponnistellen pystyivät estämään tulen leviämistä naapurirakennuksiin.

Samoihin aikoihin syttyi Pohjoisrannan 2:ssa sitkeäksi osoittautunut tulipalo, joka kahden sammutusyksikön ponnisteluista huolimatta pääsi leviämään korttelin läpi Meritullinkadun puoleisiin tehdasrakennuksiin. Vasta seuraavaan aamuun mennessä oli palo rajoitettu.

Pietarinkadun 6:ssa sijaitseva poikien ammattikoulun puinen rakennus syttyi pommiosumista ja paloi perustuksiaan myöten. Palaneen rakennuksen Neitsytpolun puoleista osaa vastapäätä sijainneen asuinrakennuksen huoneiden sisusta syttyi kipiönöistä ja palo levisi rakennuksen sisäkautta niin, että miltei koko 4-kerroksinen rakennus tuhoutui. Palon syttyessä istui talon koko miespuolinen väestö pommisuojoissa eikä kukaan paikalla olleista tiedon saatuaan tehnyt mitään sammuttaakseen omassa talossaan syttynyttä paloa.

Hieman myöhemmin syttyi yliopisto ja sinne lähetettiin kaikki liikenevät sammutusyksiköt. Yliopiston sammutusvoimia lisättiin sitä mukaa kuin uusia palokuntia saapui maaseudulta.

Katajanokalle oli jo taasen tullut useita osumia ja näistä olivat rautatien tavara-asema ja varrantimakasiini syttyneet palamaan. Viimeksi mainittuun rakennukseen tuli sammutustyön aikana pommiosumia kahteen otteeseen, joten tämän kohteen sammutusmiehistö joutui toimimaan erikoisen vaarallisissa olosuhteissa.

Aamupuolella yötä syttyivät pommiosumista Itä-Kaivopuiston n:o 9:n kaksi 3-kerroksista asuinrakennusta palaen kokonaan.

Edellä lueteltujen lisäksi oli vielä useita suurehkojakin paloja, joiden sammuttamiseksi ei voimien puutteessa voitu paljoakaan tehdä. Esim. Inarintien varrella oleva rakennusryhmä, Kaartin kasarmi, 2 höyrylaivaa satamassa, Snellmaninkadun kansakoulu y.m. saivat palaa verrattain rauhassa, koska sammutusmiehistöä ei ollut käytettävissä ja avuksi komennetut varusmiehet arastelivat liiaksi.

Lisäksi oli useita pienempiä palonalkuja, jotka sammutettiin verrattain lyhyessä ajassa ja pienin voimin.

Yhteensä kuusitoista maaseudun vapaaehtoista palokuntaa osallistui tällä kerralla sammutustyöhön tehden heidän mieslukunsa yhteensä 165 miestä. Ilman tappioita ei tällä kertaa selviydytty, sillä tulomatkalla ajoi Kauniaisten vapaaehtoisen palokunnan paloauto yhteen maantiellä seurauksella, että kolme miestä kuoli ja paloi auton mukana, sekä useita loukkaantui vaikeasti. Samantapainen onnettomuus sattui myöskin Kaukalahden vapaaehtoiselle palokunnalle, joskin seuraukset eivät olleet yhtä tuhoisat.

Tähän viimeiseen hyökkäykseen osallistui yli 600 lentokonetta, ollen pommitus ajoittain hyvin kiivasta. Tästä huolimatta selvisi kaupungin palokunta edelleenkin kuin ihmeen kautta miehistötappioitta.
